

**Ενσώματος νους, πλαισιοθετημένη γνώση και
εκπαίδευση: Προσεγγίζοντας την Ποιητική και τον
Πολιτισμό
του Σκεπτόμενου Σώματος**

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

**Εισαγωγή-Επιμέλεια:
Μάριος Πουρκός**

Εκδόσεις “Gutenberg”, Αθήνα 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή και Επισκόπηση του Επιμελητή, σελ. 25-93

**ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ – ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ**

1. **Μάριος Πουρκός** (Καθηγητής, Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Πέρα από τις νεωτερικές και μετανεωτερικές αναγνώσεις του σώματος: προς μια οικο-σωματικο-βιωματική προσέγγιση»*, σελ. 97-123.
2. **Γεώργιος Αλεξιάς** (Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο): *«Κυβερνο-Οργανισμοί (Cyborgs), Δυνητικά Σώματα (Virtual Bodies), Μετά-Σώματα: Επιστημονική Φαντασία ή Εναλλακτικές Μορφές Σωματοποίησης;»*, σελ. 125-154.
3. **Θανάσης Αλεξίου** (Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου): *«Η Πολιτική Οικονομία του Σώματος: Από το Πραγματοποιημένο Σώμα στο Άκεντρο Σώμα»*, σελ. 155-176.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ – ΣΩΜΑ, ΓΝΩΣΗ, ΗΘΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

4. **Μάριος Πουρκός** (Καθηγητής, Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Προσεγγίσεις των Εννοιών και Κατηγοριών: Προς μια Οικο-Σωματικο-Βιωματική Προσέγγιση και μια Βιωματική, Ευρετική και Επικοινωνιακή Ψυχοπαιδαγωγική»*, σελ. 179-221.

5. **Γεώργιος Μαραγκός** (Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Ωσει Παρόντα Μέλη»*, σελ. 223-232.

6. **Μάριος Πουρκός** (Καθηγητής, Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Ηθική Δράση και Διαδικασίες Διαμόρφωσης των Ηθικών Προσανατολισμών των Δύο Φύλων: Προς Μια Οικο-Σωματική-Βιωματική Προσέγγιση και Μια Βιωματική, Ευρετική και Επικοινωνιακή Ψυχοπαιδαγωγική»*, σελ. 233-292.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ – ΣΩΜΑ, ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

7. **Βασιλική Ρήγα** (Δρ. Επιστημών Αγωγής, ΑΤΕΙ Αθήνας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο): *«Ιστορία του Σώματος: Από τις Φιλοσοφικές Προσεγγίσεις στο Σύγχρονο «Κίνημα της Σωματικότητας» στην Εκπαίδευση»*, σελ. 295-326.

8. **Γεώργιος Τζάρτζας** (Εντεταλμένος Επίκουρος Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Αλληλοδιδακτικό Σχολείο: Το Σώμα στην Εκπαίδευση»*, σελ. 327-336.

9. **Μένη Τσίγκρα** (Ph.D. στις Επιστήμες Αγωγής, Κοινωνική Ανθρωπολόγος και Νηπιαγωγός): *«Ο Έλεγχος του Σώματος στο Νηπιαγωγείο»*, σελ. 337-357.

10. **Μανόλης Δαφέρμος** (Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Σωματική Ανεπάρκεια και Εκπαίδευση (Η Εμπειρία Ενός Σχολείου για Παιδιά με Ταυτόχρονη Απώλεια Όρασης και Ακοής)»*, σελ. 359-375.

11. **Πήλιος-Δημήτρης Α. Σταύρου** (Κλινικός Ψυχολόγος, Ερευνητής στο Εργαστήριο Ειδικής και Θεραπευτικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων): *«Σωματικό Σχήμα και Εικόνα του Σώματος»*, σελ. 377-402.

12. **Καλλιόπη Τρούλη** (Ph.D., Λέκτορας, Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Η Σημασία και ο Ρόλος της Ψυχοκινητικής Αγωγής στην Προσχολική Εκπαίδευση»*, σελ. 403-426.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ – ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

13. **Παναγιώτης Ι. Σταμάτης** (Διδάσκων στο Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου): *«Πρωταρχικές Μορφές Μη Λεκτικής Επικοινωνίας και η Σπουδαιότητά τους στην Αναπτυξιακή και Παιδαγωγική/Μαθησιακή Διαδικασία»*, σελ. 429-438.

14. **Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου** (Καθηγήτρια, Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Πανεπιστήμιο Αθηνών) και **Ελισάβετ Σπόντα**: *«Ο Ρόλος της Λεκτικής και Μη-λεκτικής Επικοινωνίας στη Μαθησιακή Διαδικασία του Νηπιαγωγείου»*, σελ. 439-466.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ – ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ (ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ/ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ)

15. **Κωνσταντίνος Β. Πρώμος** (Διδάσκων στο Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Όσμωση του Σώματος και του Κόσμου στις Ανθρωπομετρίες του Yves Klein»*, σελ. 469-486.

16. **Ανδρέας Φουντουλάκης** (Επίκουρος Καθηγητής, Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Βίωμα, Αναπαράσταση και Γνώση στις Θεσμοφοριάζουσες του Αριστοφάνη»*, σελ. 487-507.

17. **Νικόλαος Γ. Χαραλαμπόπουλος** (Ph.D., Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Πρόσωπο, Σώμα και Ψυχή στον Χαρμίδα του Πλάτωνος»*, σελ. 509-542.

18. **Γιάννης Κιουρτσάκης** (Συγγραφέας, Δοκιμογράφος): *«Από το Κάτω Μέρος του Σώματος στο Συλλογικό Σώμα: Το Παράδειγμα του Καραγκιόζη»*, σελ. 543-551.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ – ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

19. **Ελένη Ανδριάκαινα** (Διδάσκουσα στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης): *«Σώμα, Εαυτός και Ασθένεια: Η Εναλλακτική Ολιστική Ιατρική και ο Ρόλος της Ψυχοθεραπείας και της Συμβουλευτικής στην Κατασκευή Νέων Μορφών Υποκειμενικότητας»*, σελ. 555-576.

20. **Ελευθερία (Ρόζα) Βασιλάκη** (Επισκέπτρια Λέκτορας στο Τμήμα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Χάιφα, Ισραήλ): *«Σώμα, Σεξ και Σεξ-Ειδήμονες: Από την Μεταφυσική της Ψυχής στην Μεταφυσική του Σώματος»*, σελ. 577-587.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ – ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

21. **Ρόμπερτ Μέλλον** (Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο): *«Σώμα και Συμπεριφορά: Μια Συμπεριφοριστική Ερμηνεία της Αποτελεσματικότητας της Ψυχοθεραπείας Μέσω της Τέχνης»*, σελ. 591-603.

22. **Κωνσταντία Α. Ζγαντζούρη** (Δρ. Κλινικής Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Επιστημονική Συνεργάτης Κοινωνικής Συμβουλευτικής Υπηρεσίας ΤΕΙ Αθήνας): *«Εικόνα του Σώματος και του Εαυτού στη Σχιζοφρένεια και Δυνατότητες Αναδόμησής Μέσω της Ψυχοθεραπευτικής Διαδικασίας»*, σελ. 605-629.

23. **Ηλίας Ε. Κουρκούτας** (Επίκουρος Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Εικόνα του Σώματος και Ενδοψυχική/Διαπροσωπική Δυναμική στη Ψυχογενή Ανορεξία: Φιλοσοφία και Τεχνικές Παρεμβατικών Προσεγγίσεων»*, σελ. 631-674.

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΩΟ – ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

24. **Κυριάκος Σταυριανός** (Επίκουρος Καθηγητής, Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *«Η Διδασκαλία του Ιωάννη του Χρυσόστομου για το Ανθρώπινο Σώμα»*, σελ. 677-694.

25. **Χρυσή Καρατσινίδου** (Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης): *«Κενωτική Παράδοση και Σώμα στον Μ. Μπαχτίν»*, σελ. 695-701.

26. **Halina Grzymala-Moszczyńska** (Ph.D., Professor of Psychology, Institute for the Science of Religion, Jagellonian University, Cracow, Poland): *«Body and Religious Experience»*, σελ. 703-713.